

ПРАВИЛА за професионална етика на прокурорите в България

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

чл. 12,

чл. 27,

чл. 167а ЗСВ

(Изготвени съвместно от Асоциацията на прокурорите в България и от Националното сдружение на българските прокурори и одобрени от Висшия съдебен съвет съгласно разпоредбата на чл. 27, ал. 1, т. 13 и чл. 12, ал. 1 ЗСВ)

I. ЦЕЛИ И ОБХВАТ

Чл. 1. Настоящите правила за професионално поведение имат за цел:

1. да определят етичните изисквания към поведението на прокурорите в служебната и извънслужебната дейност;
2. да издигнат престижа на прокурорската дейност и на Прокуратурата на Република България;
3. да укрепват доверието в правораздаването;
4. да гарантират професионалния статус и авторитета на прокурора в обществото.

Чл. 2. Правилата за професионална етика представляват морални норми на поведение, които след утвърждаването им по предвидения в закона ред са задължителни и се прилагат спрямо всички прокурори. Тези норми определят поведението на прокурорите при изпълнението на служебните, обществени и гражданските задължения.

II. ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 3. Прокурорите са длъжни:

1. да бъдат независими, почтени, обективни, безпристрастни, безкористни;
2. да упражняват добросъвестно правата и задълженията си, независими и свободни от политическа намеса или друг външен натиск;
3. да служат винаги на обществените интереси и да ги защитават;
4. да отстояват и издигат честта и достойнството на тяхната професия;
5. да почитат и защитават човешкото достойнство и основните човешки права и свободи;
6. да бъдат последователни при спазването на правните и етични норми;
7. да бъдат винаги добре професионално подготвени.

Чл. 4. Прокурорите не могат да използват служебното си положение за удовлетворяване на свои или чужди лични интереси.

Чл. 5. Прокурорите не могат да използват за лични нужди или в личен интерес информацията, до която имат достъп, държавната собственост, която им е предоставена за ползване и работното време, определено за тях.

Чл. 6. Прокурорите имат право да отказват да изпълняват разпореждания, дадени по неустановен от закона ред или такива, които са в явно противоречие с професионално-етичните норми, залегнали в настоящия кодекс.

Чл. 7. Прокурорите следва да бъдат толерантни, да се отнасят с уважение към колегите си, към представителите на други институции и към гражданите.

III. ПРАВИЛА ЗА ПОВЕДЕНИЕ В СЛУЖЕБНАТА ДЕЙНОСТ

Чл. 8. (1) При упражняване функциите на обвинението и надзора за законност прокурорите спазват Конституцията на Република България и законите като действат по съвест и вътрешно убеждение.

(2) При изпълнение на своите задължения, прокурорът е безпристрастен, обективен, справедлив, и независим от външно влияние и въздействие.

(3) Прокурорите трябва да изпълняват служебните си задължения честно, компетентно и добросъвестно, като гарантират правата на страните в процеса и съблюдают равенството на всички пред закона без да злоупотребяват с процесуалните си правомощия.

(4) В работата си прокурорът проявява усърдие, като не допуска неоснователно забавяне.

Чл. 9. (1) Прокурорът се стреми към повишаване на професионалната си квалификация и подготовка.

(2) Той има право на професионално и служебно израстване, като не допуска то да се дължи на неправомерно влияние или недостойно поведение.

Чл. 10. Външният вид на прокурорите трябва да съответства на професията и общественото им положение.

Чл. 11. (1) Прокурорът започва наказателно преследване, само когато е убеден, че се позовава на достоверни данни, за събирането на които не е използван неправомерен натиск или физическо насилие.

(2) Прокурорът провежда наказателно преследване, само когато са налице допустими и достоверни доказателства за извършено престъпление, които не са придобити чрез използване на незаконни методи и средства.

(3) Прокурорът следва да се държи почтено в процеса, да не допуска съзнателно излагане на неистина и съзнателно представяне на неистински доказателства.

Чл. 12. (1) Прокурорите са длъжни да пазят държавната и служебна тайна и да изискват същото от служителите в Прокуратурата.

(2) Прокурорът не може да използва неправомерно информацията, станала му известна при осъществяване на неговите функции.

(3) Той може да обсъжда принципни правни проблеми, като е длъжен в такива случаи да запази в тайна конкретни факти по преписките и делата.

(4) Прокурорите нямат право да изразяват публично предварително становище по конкретни дела и преписки.

(5) Прокурорът е свободен да изразява лично мнение в средствата за масова информация по всички въпроси, за които няма изрично законова забрана.

Чл. 13. (1) Прокурорите са длъжни своевременно да събират доказателства, като не пропускат благоприятните за обвиняемите и следва навреме да им дават информация, необходима за осъществяване на адекватна защита на правата им.

(2) Прокурорите протестира всяка незаконосъобразна и несправедлива присъда или решение на съда, независимо от това чий интерес е засегнат.

Чл. 14. (1) Прокурорите зачитат правата и законните интереси на пострадалите и свидетелите съобразно закона и изискването за справедлив процес.

(2) Прокурорите оказват необходимото съдействие на пострадалите и свидетелите като им предоставят информация, осигуряват защита съобразно закона, уведомяват ги за наказателно-процесуалните процедури и процесуалните им права.

Чл. 15. Прокурорите в поведението си не следва да допускат дискриминация на основата на раса, национален произход, идеология, религия, пол, физически или психически недъзи, материално положение.

Чл. 16. Прокурорите следва да оказват съдействие на свои колеги, правозащитните органи и адвокатите в съответствие със закона и с оглед принципите на взаимно сътрудничество.

Чл. 17. Колегиалните отношения между прокурорите и служителите в Прокуратурата, независимо от мястото им в служебната йерархия, се основават на взаимно уважение, толерантност и колегиалност.

IV. ПРАВИЛА ЗА ПОВЕДЕНИЕ ИЗВЪН СЛУЖБАТА

Чл. 18. В извънслужебната си дейност прокурорът отстоява авторитета и престижа на своята професия.

Чл. 19. Прокурорите са свободни да членуват и участват в дейността на юридически лица с нестопанска цел, които не осъществяват стопанска дейност. Те могат да образуват и членуват в организации, които защитават тяхната независимост и професионални интереси.

Чл. 20. Докато упражнява професията си прокурорът няма право да членува в политически партии, да изказва публично мнение или становище по политически проблеми и да осъществява политическа дейност.

V. КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл. 21. (1) Прокурорът трябва да избягва ситуации, при които с действията си използва или създава впечатление, че използва професионалните си правомощия и статут в личен интерес. Той не следва да извършва дейности които са несъвместими със служебните му функции, и могат да създадат основателно съмнение за материална заинтересованост или пристрастност.

Чл. 22. (1) Прокурорът не взема участие в инициативи, в които неговата безпристрастност може да бъде поставена под съмнение.

(2) В такива случаи прокурорът е длъжен да си направи самоотвод.

Чл. 23. Прокурорът упражнява своите имуществени права без да използва или демонстрира служебното си положение, като се стреми да не създава съмнение за злоупотреба с него.

Чл. 24. Прокурорът няма право да препоръчва конкретен адвокат по дело, в което той участва.

Чл. 25. Прокурорът не може да иска или приема подаръци или облаги във връзка с изпълнение на служебните си задължения или служебния си статус. Той не може да обещава лично или чрез друго действия или бездействия в кръга на службата си, с оглед получаване на неправомерни облаги.

Чл. 26. Прокурорът не следва да участва в служебно качество или да взема отношение по случаи, в които финансов интерес имат съпруга(та) му, възходящи, низходящи и роднини по съребрена линия до четвърта степен.

Чл. 27. Прокурорът няма право да предлага за назначение или повишение в ранг и длъжност съпруг(а), възходящ, низходящ или роднина по съребрена линия до четвърта степен.

Чл. 28. Прокурорът е длъжен да декларира имуществото си съгласно законите, с оглед предотвратяване конфликт на интереси.

VI. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Нарушаването на Правилата за професионална етика съставлява дисциплинарно нарушение и е основание за търсене на дисциплинарна отговорност от прокурорите съгласно разпоредбите на гл. 14, раздел II от ЗСВ.

2. За спазването на правилата с прояви на високи професионални и нравствени качества, органите по чл. 167а, ал. 3 ЗСВ и съответните професионални организации на прокурорите правят предложение за поощрения по отношение на изявили се прокурор.

3. Правилата за професионална етика на прокурорите се приемат на основание чл. 27, ал. 1, т. 13 от ЗСВ и се утвърждават от Висшият съдебен съвет.